

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

REKISTERÖIDYN KIELTO-OIKEUS

Päivitetty 27.07.2010

www.tietosuoja.fi

REKISTERÖIDYN KIELTO-OIKEUS

---

1) KIELTO-OIKEUS SUORAMARKKINOINNISSA

Suoramarkkinoinnin sallittavuuteen on kaksi perussääntöä.

Henkilötietolain mukainen pääsääntö on kielto-oikeus (opt-out). Tämä merkitsee sitä, että *henkilöltä edellytetään toimenpiteitä suoramarkkinoinnin estämiseksi tai rajoittamiseksi*.

Sähköisen viestinnän tietosuojalaki edellyttää etukäteistä suostumusta vastaanottajalta silloin kun suoramarkkinointi toteutetaan sähköpostiviestin, tekstiviestin, puheviestin, ääniviestin ja kuvaviestin avulla (opt-in). Tällöin lähettäjältä vaaditaan *erityistä aktiivisuutta ja vastaanottajan nimenomaista suostumusta*. Lisätietoja, kts. esite "Sähköisen suoramarkkinoinnin ohjeet".

Rekisteröidyn kielto-oikeudesta suoramarkkinoinnissa säädetään henkilötietolain (523/99) 30 §:ssä. Sinulla on oikeus kieltää rekisterinpitäjää käsittelemästä sinua itseäsi koskevia tietoja suoramainontaa, etämyyntiä ja muuta suoramarkkinointia sekä *markkina- ja mielipidetutkimusta* samoin kuin henkilömatrikkelia ja sukututkimusta varten (henkilötietoihin kohdistuva kielto).

Sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 26 §:n 2 momentin mukaan luonnollisella henkilöllä on oikeus kieltää muun muassa puhelinmarkkinointi (viestintäkeinoa koskeva kielto). Kiellot ovat osittain päällekkäisiä (kun puhelinmarkkinoinnissa käytetään rekisterinpitäjän omia rekistereitä).

Jos haluat kieltää osoitetietojesi käyttämisen tai luovuttamisen suoramarkkinointitarkoituksiin, ilmoita kiellosta rekisterinpitäjälle, esim. puhelin- tai lehtiyhtiölle tai yhdistykselle. Voit ilmoittaa kiellon esim. puhelimitse tai kirjallisesti. Kielto-oikeuttasi voit käyttää jo tietojen keräämisvaiheessa, esimerkiksi liittyessäsi yhdistyksen jäseneksi tai lehteä tilatessasi. Kielto-oikeuden käyttäminen on maksutonta.

Tämän esitteen tarkoituksena on koota yhteen erilaiset keinot, joiden avulla kielto-oikeus tulee tehokkaasti toteutettua.

Kielto-oikeuden kohdistaminen rekisterinpitäjälle tai markkinoijalle:

Osoitteellisissa mainoskirjeissä voit selvittää, lain mukaan vaadittavasta, osoitelähdemerkinnästä rekisterinpitäjän, jolta henkilötietosi on saatu, ja puhelinmarkkinoinnissa voit kysyä puhelinmyyjältä, mistä hän on yhteystietosi saanut.

Ilmoita kiellosta henkilötietosi suoramarkkinointiin luovuttaneille rekisterinpitäjille ja näitä henkilötietojasi osoitteellisen suoramarkkinointiin käsitelleelle rekisterinpitäjälle¹.

Mahdollisimman kattavan kiellon aikaansaamiseksi voit lisäksi kohdistaa kiellon keskeisiin mainoskirjeiden osoitelähteisiin.

---

¹ Lisäksi käytössäsi on eräiden toimijoiden tarjoamia kieltopalveluja

2) HENKILÖMATRIKKELIA JA SUKUTUTKIMUSTA KOSKEVA KIELTO-OIKEUS

Sinulla on oikeus kieltää rekisterinpitäjää käsittelemästä sinua koskevia tietoja myös henkilö-matrikkelia ja sukututkimusta varten. Käsittelemisellä tarkoitetaan mm. henkilötietojen keräämistä ja tallettamista sekä luovuttamista.

Kielto on maksuton, vapaamuotoinen ja sen voi tehdä milloin vaan. Ilmoita kiellosta rekisterinpitäjälle.

Väestötietojärjestelmästä ja seurakunnista luovutetaan paljon tietoja sukututkimukseen. Jos haluat käyttää kielto-oikeuttasi, voit:

- kieltää tietojen luovutuksen väestötietojärjestelmästä
Lisätietoa löytyy väestörekisterikeskuksen (VRK) kotisivuilta www.maistraatti.fi. Sivujen kautta on yhteys palveluun www.lomake.fi, josta voi tulostaa "Henkilötietojen luovutuksen kieltäminen" -lomakkeen.
- kieltää tietojen luovutuksen seurakunnasta
- kieltää tietojen luovutuksen viranomaisesta
- kieltää sukututkimuksen tai henkilömatrikkelin tekijää käsittelemästä tietojasi (esim. keräämästä, tallettamasta ja käyttämästä)
- kieltää esim. yhdistystä, oppilaitosta tai työnantajaa käyttämästä tai luovuttamasta tietojasi matrikkelia varten

3) OSOITEPALVELU- JA TURVAKIELLOT

Väestötietojärjestelmä

a) Väestötietolain mukainen osoitepalvelukielto.

Väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 35 §:n mukaan henkilöllä on oikeus kieltää omansa, samassa taloudessa asuvan puolisonsa ja huollossaan olevan lapsensa osoitteen ja muun yhteystiedon luovuttamisen osoitepalveluna. Kielto ei kuitenkaan koske sellaisia tapauksia, joissa tiedot luovutetaan henkilön, yrityksen tai yhteisön oikeuksien tai velvollisuuksien toteuttamiseksi. Lomake osoitepalvelukiellon tekemiseen on saatavissa mm. maistaraatien kotisivulla www.maistraatti.fi.

b) Väestötietolain mukainen turvakielto.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi maistraatti voi väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain mukaan 36 §:n mukaan pyynnöstä määrätä, ettei asuinpaikkaa koskevaa tietoa saa luovuttaa muulle kuin viranomaiselle. Kun henkilöllä on turvakielto, hänen osoitettaan ei luovuteta useissa tapauksissa viranomaisillekaan. Ne

viranomaiset, jotka saavat henkilön yhteystietoja järjestelmiinsä, saavat myös tiedon turvakiellosta. Turvakieltoa haetaan kirjallisesti maistraatista, josta saa myös tarkempia ohjeita.

Turvakielto on voimassa ensimmäisen kerran viisi vuotta ja sitä voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Maistraatti edellyttää turvakielion hakijalta kirjallista, perusteltua pyyntöä tai ainakin käyntiä virastossa.

Lisätietoa molemmista kielloista löytyy väestörekisterikeskuksen www.vrk.fi ja maistraattien kotisivuilta www.maistraatti.fi. Sivujen kautta on yhteys palveluun www.lomake.fi, josta voi tulostaa "Henkilötietojen luovutuksen kieltäminen" -lomakkeen.

Tietojen luovutus ajoneuvoliikennerekisteristä

Ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 20 §:n mukaan henkilöllä on oikeus henkilötietolaissa säädetyn kiello-oikeuden lisäksi, oikeus kieltää osoite- ja muiden yhteystietojensa luovuttaminen osoitepalveluna muuhun kuin viranomaisen, liikennevakuutuskeskuksen, liikennevakuutusyhtiön, liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnan, katsastuksen suorittajan, kuljettajatutkinnon vastaanottajan tai sopimusrekisteröijän käyttöön tai muuhun laissa säädettyyn käyttöön.

Jos henkilöllä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi, rekisterinpitäjä voi kirjallisesta pyynnöstä päättää, ettei häntä koskevia henkilötietoja saa luovuttaa muille kuin viranomaisille. Turvakielto voi olla ensimmäisen kerran voimassa viisi vuotta ja sitä voidaan jatkaa kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Lisätietoja Ajoneuvohallintokeskuksen (AKE) kotisivuilla www.ake.fi Sivulta voi myös tulostaa "Markkinointikielto"- sekä "Osoitteen luovutuskielto"-lomakkeet

Julkisuuslain mukainen "turvakielto"

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin 31 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tiedon henkilön ilmoittamasta salaisesta puhelinnumerosta sekä tiedon henkilön kotikunnasta ja hänen siellä olevasta asuinpaikastaan tai tilapäisestä asuinpaikasta samoin kuin puhelinnumerosta ja muista yhteystiedoista, jos henkilö on pyytänyt tiedon salassapitoa ja hänellä on perusteltua syytä epäillä itsensä tai perheensä terveyden tai turvallisuuden tulevan uhatuksi.

Salassapitovelvollisuus koskee tällöin kuitenkin vain sitä viranomaista, jolle henkilö on esittänyt pyynnön tietojensa luovutuskiellosta. Julkisuuslain mukainen salassapito on siten viranomaiskohtainen ja se on tehtävä kullekin viranomaiselle erikseen. Salassapitovelvollisuus koskee tällöin kuitenkin vain sitä viranomaista, jolle henkilö on esittänyt pyynnön yhteystietojensa salassapidosta.